

KÉP, TÁRGY, TÉR - KOMMUNIKÁCIÓ KÉPEKKEL
szeminárium

Oktató: GYENGE ZSOLT

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem
Elméleti Intézet

2019/2020-as tanév, I. félév

Kód: B-DK-305

A kurzus kreditértéke: 5

Heti óraszám: 4

Előtanulmányi követelmény:

A számonkérés formája: kollokvium

Konzultáció:

E-mail: gyenge.zsolt@yahoo.com, zsgyenge@mome.hu

A kurzus leírása:

A kurzus során egyrészt a non-fotografikus és a fotografiai, illetve az elektronikus képek kommunikatív funkcióinak hasonlóságaival és különbségeivel ismerkednek meg a hallgatók, másrészt a képi reprezentáció szerepeit tanulmányozzák a vizuális kultúra számos összefüggésében. A kultúrát, ezen belül pedig a vizuális kultúrát, a társadalmi kommunikáció intézményeként vizsgálva, a kurzus a képeket a társadalmi kommunikációban betöltött funkcióik szempontjából is áttekinti, figyelmet szentelve a verbális kommunikációval és a nem képi vizuális kommunikációval való összevetésnek is. A kurzus célja továbbá, hogy kommunikatív jelenségként értelmezze és tegye elemezhetővé a tárgyi világot és a teret.

A szeminárium nagy hangsúlyt fektet a MOMÉ-s hallgatók munkáinak elemzésére, ezzel teremtve lehetőséget arra, hogy az elméleti szövegek gyakorlati applikációjára is sor kerüljön.

A kurzus során tárgyalt főbb témakörök:

1. Vizualitás: percepció, kultúra
2. A képi reprezentáció elméleti, kommunikációs technológia és kulturális átadás, a képek kultúrtörténete
3. Képi és verbális kommunikáció
4. Kép, látás és hatalom
5. Fotografiai reprezentáció
6. Mozgóképek
7. Elektronikus kép és új média
8. A kép mint művészet
9. A tér mint társadalomszervező forma
10. A tárgyak kulturális jelentése

A kurzus célja, eszközei, módszerei:

A tantárgy célja, hogy áttekintést adjon a képi ábrázolásról, a térbeli kifejezésről és a tárgyak jelentésvilágáról a társadalom és a kultúra kontextusában. A kurzus további kiemelt célja a tananyag megismertetésén túl a hallgatók olyan több irányban történő készségfejlesztése, amely a kurzus tárgyán túlmutató területeken és helyzetekben is kompetitív előnyt jelenthet számukra. Az írásbeli feladatok főleg a hatékony tanulást, az információk közti szelekció és az elemzés képességét, a szóbeli feladatok és prezentációk pedig a nyilvános megszólalást és a szintetizáló készséget fejlesztik. Az értékelési folyamatban helyet kapó hallgatói önértékelés pedig a demokratikus működésmód és a közösséget felelősséggel alakítani képes viselkedés elsajátítását célozza.

A kurzus teljesítésének módja, feltételei, formai és tartalmi követelményei:

A félévi aláírás feltétele az órák látogatása, a katalógusokkal dokumentált jelenlét (ld. TVSZ) és a 4 tevékenységfajtából legalább 3 teljesítése.

- **elméleti kiselőadás** – a hallgató által tartott előadás előre meghatározott témában és a megadott szakirodalom felhasználásával (feladat súlya a végső jegyben **25% - hallgatói értékelés**)
- **képelemzés prezentáció** – a hallgató által szabadon választott, MOMÉ-s tervező szakos hallgató (képi jellegű) munkájának bemutatása, értelmezése (feladat súlya a végső jegyben **15%**)
- **Félévi dolgozat** – a félév során tárgyalt elméletek aktív és kreatív feldolgozását ellenőrző, átfogó megközelítésű, saját kutatáson (is) alapuló dolgozat (feladat súlya a végső jegyben **40%**)
- **Heti referátumok** – 10-15 mondatos referátum, amely az adott órára kijelölt szövegek egyikét dolgozza fel. A referátumot minden óra elején kell leadni vagy előtte emailben elküldeni (utólag nem pótolható). (feladat súlya a végső jegyben **20%**)

A félévi jegy (kollokvium / gyakorlati jegy) kiszámításának módja:**A félévi jegy komponensei:**

• elméleti kiselőadás	25%
• képelemzés prezentáció	15%
• félévi dolgozat	40%
• heti referátumok	20%
•	
•	

Értékelés:

90-100%:	jeles
75-89%:	jó
60-74%:	közepes
45-59%:	elégséges
20-44%:	elégtelen
0-19%:	nem teljesített

A félév tervezett programja, határidők:

Az első órán kerül megbeszélésre és kiosztásra.

Szakirodalom

Az alkalmakra lebontott, témák szerint csoportosított, kiselőadásokban feldolgozandó részletes irodalomlistát az első órán kapják meg a hallgatók.

Kötelező irodalom:

Bacsó, B. (szerk.). 1997. *Kép, fenomén, valóság*. Budapest: Kijárat.

Blaskó Ágnes, Margitházi Beja (szerk.): *Vizuális kommunikáció. Szöveggyűjtemény*. Budapest: Typotex. 2010.

Gombrich, E. H. 1972. *Művészet és illúzió*. Budapest: Gondolat.

Goodman, N. 1968. *Languages of Art: An Approach to a Theory of Symbols*. Indianapolis: Hackett.

Horányi, Ö. (szerk.) 2003. *A sokarcú kép: válogatott tanulmányok a képek logikájáról*. Második, módosított kiadás. Budapest: Typotex.

Manovich, Lev. 2001. *The Language of New Media*. MIT Press.

Ajánlott irodalom:

Bo Bergström: Bevezetés a vizuális kommunikációba. [Budapest] : Scholar, [2009]

Alperson, P. (ed.) 1992. *The Philosophy of the Visual Arts*. New York – Oxford: Oxford University Press.

Bán, A. – Beke, L. (szerk.). 1997. *Fotóelméleti szöveggyűjtemény*. Budapest: Enciklopédia.

Barthes, R. 2000. *Világoskamra: jegyzetek a fotográfiáról*. Budapest: Európa.

- Bátori, Zs. – Horányi, A. (szerk.) 2004. *Vizuális Kultúra Konferencia, Magyar Iparművészeti Egyetem, 2004. május 7-8.* (CD-ROM). Budapest: Magyar Iparművészeti Egyetem.
- Baudrillard, Jean: *A tárgyak rendszere.* Budapest: Gondolat. 1987.
- Baudrillard, J. 1999. *Simulacra and Simulation.* Ann Arbor: Univ. of Michigan Press.
- Bazin, A. 1995. *Mi a film?* Budapest: Osiris.
- Belting, Hans 2007: *Képanthropológia. Képtudományi vázlatok.* [h.n.] Kijárat Kiadó.
- Butor, M. 1986. *A szavak a festészetben.* Budapest: Kossuth.
- Carroll, N. 1998. *A Philosophy of Mass Art.* Oxford: Clarendon Press.
- Carroll, N. 1996. *Theorizing the Moving Image.* Cambridge: Cambridge University Press.
- Crary, J. 1999. *A megfigyelő módszerei. Látás és modernitás a 19. században.* Budapest: Osiris.
- Currie, G. 1995. *Image and Mind. Film, Philosophy and Cognitive Science.* Cambridge: Cambridge University Press.
- Danto, A. C. 1996. *A közhely színeváltozása: művészetfilozófia.* Budapest: Enciklopédia.
- Foucault, M. 1990. *Felügyelet és büntetés.* Budapest: Gondolat.
- Foucault, M. 1993. *Ez nem pipa.* In: Athenaeum. 1993/4. 141-165. o.
- Goldberg, V. (ed.) 1981. *Photography in Print. Writings from 1816 to the Present.* Albuquerque: University of New Mexico Press.
- Horányi, Ö. (szerk.) *Kommunikáció I. A kommunikatív jelenség.* Második, bővített és javított kiadás. Budapest: General Press.
- Horányi, Ö. (szerk.) *Kommunikáció II. A kommunikáció világa.* Második, bővített és javított kiadás. Budapest: General Press.
- Ivins, W. 2001. *A nyomtatott kép és a vizuális kommunikáció.* Budapest: Enciklopédia.
- Merleau-Ponty, M. 1993. *Le visible et l'invisible.* Éditions Gallimard.
- Merleau-Ponty, M. 1995. *Phénoménologie de la perception.* Éditions Gallimard.
- Noe, Alva-Thompson, Evan T. (szerk.): *Vision and Mind. Selected Readings in Philosophy of Perception.* Cambridge: MIT Press. 2002.
- Radnóti, S. 1995. *Hamisítás.* Budapest: Magvető.
- Sontag, S. 1999. *A fényképezésről.* Budapest: Európa.
- Trachtenberg, A. (ed.) 1980. *Classic Essays on Photography.* New Haven, Conn.: Leete's Island Books.
- Ullman, S. 1996. *A látás komputációs tanulmányozásának előfeltételei.* In Pléh, Cs. (szerk.) *Kognitív tudomány.* Budapest: Osiris, 183-196.
- Walton, K. 1984. *Transparent Pictures: On the Nature of Photographic Realism.* *Critical Inquiry*, 11/2. 246-277. o.